

בית משפט השלום בחדרה**תאד"מ 3813-07-21 מאור נ' כהן מרציאנו ואח'**

תיק חיצוני:

לפני כבוד השופטת יפעת אונגר ביטון**התובע****ואדים מאור****ע"י ב"כ עוה"ד רון לוינטל****נגד****הנתבעים****2. דולב דוד חזות****ע"י ב"כ עוה"ד דורי שוורץ****3. אורי זאב פליטי****ע"י ב"כ עוה"ד שלומי כהן**

חקיקה שאזכרה:

חוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965: סע' 1, 1(1), 2, 14, 15, 15(4), 18

מיני-רציו:

* נדחתה תביעה בגין לשון הרע. עומדת לנתבע 2 הגנת אמת בפרסום וכן עומדת לו הגנת תום הלב.

* נזיקין – עוולות – לשון הרע

* נזיקין – הגנות – אמת בפרסום

* נזיקין – הגנות – תום-לב

* נזיקין – הגנות – הבעת דעה

תביעה על סך 75,000 ₪ בגין לשון הרע, לכאורה, שפורסמה בגנות התובע.

בית המשפט דחה את התביעה, ופסק כלהלן:

פרסום על פיו התובע מנסה להתעשר על חשבון לקוחותיו, ובתוך כך פועל בניגוד עניינים, מקיים את תנאי סעיף 1(1) לחוק איסור לשון הרע. הפרסום עלול לעשותו מטרה לשנאה ולבוז, במיוחד במצב בו שריים שירותי הדואר בקריית טבעון, והקשיים שחווים התושבים בקבלת שירותי הדואר. האמור נכון, גם ביחס להגדרת לשון הרע בסעיף קטן (3), משום שהפרסום עלול לפגוע בעסקו של התובע, שכן הגילוי כי התובע מפעיל עסק למסירת חבילות בתשלום, במקביל להיותו זכין של אחד מסניפי הדואר, עלולה להשפיע הלקוחות שידירו רגליהם מהעסק שלו, בעקבות הפרסומים. יצוין כי לטענת התובע, העסק הפרטי נסגר בפועל בעקבות אותו "שיימינג" כהגדרתו, שפורסם על העסק.

עם זאת, לנתבע 2 עומדת הגנת "אמת בפרסום". פרסומי הנתבע 2 על ניגוד העניינים בו מצוי התובע הם פרסומי אמת, משום שהוכח במידה הנדרשת שקיים ניגוד עניינים מובנה בין מקומו של התובע כזכיה, לבין בעלותו בעסק פרטי למסירת חבילות. התובע לא הפריך את אמיתות הדברים, לפי הזכות הנתונה לו בסעיף 18 לחוק.

הפרסומים בקבוצה סגורה של תושבי קריית טבעון, אודות אחד מסניפי הדואר בעיר, המשרת את תושבי הישוב, נועדו להביא תועלת לציבור המשתמשים בשירותי הדואר של אותו סניף, לצורך שיפור אורחות חייהם. ניכר כי לתושבי קריית טבעון עניין ציבורי בשאלה אם הזכיה המפעיל את אחד מסניפי הדואר בעיר, מצוי בניגוד עניינים.

לנתבע 2 עומדת גם הגנת תום הלב, בהתאם לסעיף 15(4) לחוק איסור לשון הרע. הנתבע 2 הביע דעתו באשר למהלך שביצע התובע, הא ותו לא. לדידו, התובע ביצע מהלך שיווקי, תוך שהוא משתמש במגבלות סניף זבולון על מנת להרחיב את קהל לקוחותיו בעסקו הפרטי. אין בכך אלא הבעת דעה לגיטימית של לקוח על בעל עסק וגם אם השתמש במונחים מסוג קפיטליזם או השתקה, עדיין הביע את דעתו האישית על דרכו העסקית של התובע. להבנתי עסקינן בפרסומים מותרים בהתאם לסעיף 15(4) הנ"ל.

פסק דין

רקע

בפניי תביעה על סך 75,000 ₪ בגין לשון הרע, לכאורה, שפורסמה בגנות התובע.

התובע הינו יזם, תושב קריית טבעון, בה שני סניפי דואר : סניף רקפות וסניף זבולון. שני הסניפים מתקשים לספק את צרכי תושבי הישוב. במהלך שנת 2020 החל התובע לנהל את סניף זבולון, כזכיה של רשות הדואר. אליבא גרסתו, סבר שיוכל לשפר את תנאי השירות לתושבים.

מספר חודשים מאוחר יותר, התחיל התובע להפעיל במקביל עסק פרטי, שאין לו קשר לזכיות בסניף הדואר, המציע שירותי פרימיום של איסוף חבילות מסניפי הדואר, וחלוקתם לנמענים מנויים, בחנות "פיק-אפ", בתמורה לתשלום חודשי בסך 29.90 ₪. מספר חודשים לאחר מכן, חדל לשמש כזכיה בסניף זבולון, בשל היעדר רווחיות.

ביום 24.1.21 פורסם פוסט בקבוצת הפייסבוק "קהילת טבעון והסביבה" (להלן: "הקבוצה"), המונה כ-11,000 חברים, בו נטען כי בסניף זבולון נהלים חדשים לפיהם כלל החבילות יימסרו בסניף רקפות, אלא אם הלקוחות יירכשו מנוי לאיסוף החבילות מחנות "פיק-אפ" (להלן: "הפוסט"). הפוסט תוקן לאחר פניית התובע למפרסמת, ולכן לא נתבעה.

התביעה הוגשה כנגד הנתבעים 1-2 שפרסמו תגובות לפוסט, וכנגד הנתבע 3 – מנהל הקבוצה.

ביום 14.10.21 ניתן תוקף של פסק דין להסדר פשרה בין התובע לנתבעת 1.

פסק הדין להלן עוסק, איפוא, בתביעה כנגד הנתבעים 2-3.

התביעה

1. לטענת התובע, הנתבע 2 הגיב לפוסט באופן מכפיש, המבזה ומשפיל אותו, ואילו הנתבע 3 סירב להסיר, מכוח מעמדו כמנהל, את התגובות המכפישות, ואף סירב לצרפו כחבר בקבוצה, משום שלא הייתה לו תמונת פרופיל.

הפרסומים

2. אין מחלוקת שהנתבע 2 פרסם 4 תגובות. התביעה מתייחסת אליהן כמכלול. בראשונה כתב: "נראה שמישהו פה מנסה להתיש את הלקוחות שלו בתקווה שהם יוותרו וישלמו לשירות החדש של הזכייין. קפיטליזם קווים לדמותו. בא בנאדם עם כסף ועושה טיזינג, פעם מראה שהוא יכול לספק שירות מהיר עם הפיקאפ סטור ואז כשכולם הבינו הוא שולח את כולם לחזור לעמוד בתורים המייאשים של סניף זבולון. בקיצור אחלה שיטה".

3. התובע פנה לנתבע 2 בבקשה להסירה ולפרסם התנצלות פומבית. בתגובה לכך, פרסם הנתבע 2 "תגובת התנצלות" שכל מטרתה לנגח את התובע ולבזותו: "לידיעת המגיבים שימו לב שהזכייין מחפש את מי לתבוע. כי אנחנו אשמים על זה שהשירות גרוע ואנחנו גם אשמים על זה שאנחנו מותחים ביקורת. כמובן שאת תגובתי הוא יקבל אחרי שאתייעץ עם עורך דין. קשה להתמודד עם עובדות". לתגובה זו צירף צילום מסך עם ההודעה ששלח התובע, בה מופיע שמו של התובע.

4. הנתבע 2 הוסיף וכתב: "את תגובתי על הזכייין המאיים מחקתי אך הכל נשמר אצלי כי מה לעשות את האמת אי אפשר למחוק, אני מעדיף לבחור להילחם בערוצים הנכונים מאשר להתנגח. לא תצליח להשתיק את הביקורת כלפיך ואם זה לא יבוא ממני אז זה יבוא מעוד כמה שלא מרוצים מהשירות שלך. אז הינה אדון ואדים מאור קבל את התנצלותי ולא היה כוונה לפגוע בשמך הטוב והשירות המצוין שאתה נותן בשלל עסקיך הוא ללא דופי. כמובן שכל עסקך מתנהלים ביושרה ובהגינות, במילותיי לא היו כוונה להטיל דופי באמינות עסקיך. אם תרצה עוד חיזוקים או המלצות פשוט תשלח עוד מכתבים לכל המעבירי ביקורת ונמליץ עליך בכיף לכל מאן דבעי. אני מקווה גם שכל מי שקיבל את האיומים שלך ידע לפנות לערוצים הנכונים ולממש את זכויותם החוקיות לתלונות עליך ועל המעשים שלך, הכל בחסות החוק....".

5. הנתבע 2 אף הגיב לחברה אחרת בקבוצה, שניסתה להנמיך את הלהבות וטענה כי השירות בסניף זבולון השתפר: "זו המחשבה שלי וזה הנסיון שלי. זה שאת לא מבינה זה עניין שלך אולי את לא נמצאת מספיק בדואר. יש לי מעל 500 חבילות בשנה וזה מה שאני חווה במשך שנים על גבי שנים. אף אחד לא ציפה שהוא יפסיד ואף אחד לא אמר לו לא להרוויח. בסך הכל לא את ולא אני ואף אחד מהלקוחות בדואר לא אמורים להיות אחראים על הרווח שלו. זה שהוא נכנס לעסק X לא הופך אותנו לאחראים על החשבונות

והתשלומים שלו. שכל אחד יבצע את עבודתו כראוי במקום לטרטר מאות אנשים ממקום למקום תוך זמן קצר ואני לא זוכר שזה קרה ככה ב7 שנים האחרונות. את רוצה לשלם כדי לקבל חבילות מהר ולא לעמוד בתור? עניין שלך בלבד, למה להתנות את השירות שצריך לקבל במילא בתשלום חודשי? אם את טוענת שהשירות השתפר פלאים ויש 3 עמדות למה צריך להעביר את החבילות ב3 מוקדים שונים תוך זמן קצר? מותר לכל אחד לחשוב אחרת ולא לכולם יש את החוויה שלך מהדואר. כולנו אשמים בזה שיש מלא חבילות ועומס? כולנו אשמים שלא מצליחים לחלק אותן בזמן? כולנו אשמים שצריך לפתוח חנות נפרדת כי הם קורסים? אנחנו לא צד בהחלטות מה יקרה עם החבילות שלנו".

6. לטענת התובע, פרסומי הנתבע 2 הנ"ל הם פרסומים מכפישים, נעדרי כל בסיס ועולים כדי לשון הרע, לפי [סעיפים 1 ו-2 לחוק איסור לשון הרע](#), התשכ"ה – 1965 (להלן: "החוק"). לשיטתו, לא עומדות לנתבע 2 ההגנות המנויות בחוק.

7. לפי עמדת התובע, הנתבע 3 נושא באחריות לפרסומים, וחיבר ברשלנות בגין אי הסרתם, לאחר שהתובע הסב תשומת לבו אליהם. כמנהל הקבוצה הוא בעל הרשאה לצרף ולהוציא חברים מהקבוצה, ולמחוק פוסטים ותגובות שפורסמו בה. חרף בקשת התובע להסיר את הפרסומים, לרבות הפרסום של הנתבעת 1, שתייגה את תכנית הטלוויזיה "הנוכלים", בהקשר של הפרסומים הנ"ל, הנתבע 3 לא עשה שימוש בהרשאה זו, אלא לאחר שהתובע שלח מכתב התראה. גם אז הואיל למחוק את התיוג לתכנית "הנוכלים", אך הותיר את התגובות המכפישות על כן.

ההגנה

8. לטענת הנתבע 2 הוא מוגן מחבות, בהתאם [לסעיפים 14 ו-15 לחוק](#). להבנתו, התיאורים שפרסם, תוך שימוש בשמו של התובע, הינם תיאורי אמת, על פי המציאות שיצר התובע עצמו, עת ניהל את סניף זבולון כזכיון, האמון על שיפור שירותי הדואר לתושבים. ברם, התובע בחר לנצל את השירות הגרוע, פתח עסק פרטי, המעניק אותו שירות שהתושבים היו אמורים לקבל באופן נאות בסניף הדואר, להשאת רווחי התובע. לכן, פרסומיו מקיימים את יסודות הגנת אמת בפרסום, פרסומי אמת בעלי ציבורי. הפרסומים מתארים מצב אבסורדי, של ניגוד עניינים חמור ביודעין מצד התובע, בתקופה בה שימש זכיון רשות הדואר בסניף זבולון.

9. הנתבע 3 טען, כי עניינו בתביעה שנועדה להשתיק ביקורת לגיטימית על התנהלות דואר ישראל. הנתבע 3 סבור אף הוא שעסקין בניגוד עניינים מובהק מצד התובע. כמו כן טען, שמירב הטענות הופנו אל השירות הקלוקל של דואר ישראל ולא אל התובע.

10. עוד הוסיף, שסירובו לצרף את התובע כחבר בקבוצה, עומד בתנאי המדיניות ההוגנים שלה, לפיהם תנאי מוקדם לצירוף חבר הוא צירוף תמונת החבר לפרופיל שלו. התובע סירב לעמוד בתנאי זה ואין לו להליון, אלא על עצמו.

11. הנתבע 3 המשיך וטען, שאינו אחראי באופן ישיר לפרסומים בקבוצה. לאחר שקיבל את פניית התובע, בחן אותם לעומק והגיע למסקנה שאין הצדקה להסירם. לשיטתו מדובר בהבעת ביקורת לגיטימית, בעלת חשיבות, על שירות קלוקל שמציע דואר ישראל. ההלכה הפסוקה הכירה בכך שתביעות מהסוג דנא, כנגד מפעילי אתרים, או מנהלי קבוצות, הן תביעות מסוכנות העלולות לפגוע בחופש הביטוי.

דיון והכרעה

לשון הרע – חלק כללי

12. בע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי [פורסם בבנו] (4.8.2008), קבע בית המשפט העליון את השלבים לניתוח תביעת לשון הרע (להלן: "פס"ד נודלמן"):

"מהלך הניתוח של טענת הפגיעה בשם הטוב, המולידה עוולה בנזיקין ומזכה בפיצוי, בנוי מארבעה שלבים. ראשית, יש לפרש את הביטוי, בהקשר אובייקטיבי, ולשאוב ממנו את המשמעות העולה ממנו, על פי אמות המידה המקובלות על האדם הסביר. פרשנות זו יש להשעין הן על מובנם הפשוט של דברי הפרסום המפורשים, והן על האמור "בין שורותיו", כפי שמכלול זה עשוי להתקבל ולהתפרש בעיני האדם הסביר (סעיף 3 לחוק). שנית, יש לבחון האם על פי משמעות זו, מהווים הדברים "לשון הרע" על פי סעיף 1 לחוק, והאם אופן אמירתם מהווה "פרסום" כמשמעותו על פי מבחני סעיף 2 לחוק. בשלב שלישי יש לבחון את תחולת ההגנות השונות על הפרסום על פי סעיפים 13 עד 15 לחוק, אשר תחולת מי מהן עשויה לשלול את אחריותו של המפרסם לפרסום לשון הרע. גם שלב זה עשוי לכלול רכיב המתייחס לפרשנות הביטוי ולסיווגו, למשל, כביטוי של עובדה או ביטוי של דעה, לשם התאמתו להגנה הרלבנטית. בשלב הרביעי, אם ממלא הפרסום את תנאי שלושת השלבים הקודמים, נבחנת שאלת הסעדים, ובתוכם שאלת הפיצוי הראוי לתובע. על כל ארבעת השלבים חולש עקרון האיזון החוקתי בין הזכות לשם טוב ולפרטיות לבין הזכות לחופש הביטוי (עניין אמר, שם; עניין הרציקוביץ', שם). איזון זה טבוע עמוק במסגרת התנאים הסטטוטוריים שעוצבו בחוק הן לצורך בירור שאלת האחריות, והן לצורך אומדן הנזק. איזון זה משפיע על פרשנות הוראות החוק ודרך יישומו בכל הקשר."

הניתוח צריך להביא אפוא בחשבון את עיקרון חופש הביטוי מצד אחד, ואת חשיבות שמו הטוב של אדם, מצד שני. בית המשפט העליון עמד על האיזון הנדרש בין הזכות לשם טוב לבין חופש הביטוי (ראו: ע"א 4534/02 רשת שוקן בע"מ נ' הרציקוביץ, נח(3) 558, (2004) (להלן: "עניין שוקן"). בפסיקה נקבע העיקרון – חופש הביטוי אינו חופש הביזוי.

השלב הראשון – הפירוש הסביר של הביטוי

13. השלב הראשון שנקבע בפס"ד נודלמן הוא פירוש הביטוי שפורסם בהקשר אובייקטיבי, הן על פי מובנם הפשוט של הדברים והן על פי המשמעות העולה "מבין השורות". מן הכלל אל הפרט:

14. ממכלול פרסומי הנתבע 2 עולה תמונה, לפיה התובע מנסה להתיש את לקוחותיו, קפיטליסט, מנסה "לגזור קופון" על חשבון הלקוחות שלו, פועל בניגוד עניינים ונותן שירות גרוע. הפרסום השלישי הוא "התנצלות" כביכול, שבאה לאחר פניית התובע, אך ברי כי מדובר בהתנצלות צינית, וכל שנכתב בה על השירות הישר וההגון שמעניק התובע, נאמר בלשון סגי נהור. להבנתי, הקורא הסביר הנחשף לפרסומי הנתבע 2, מבין, שהתובע מתנהל בסניף הדואר בדרך שאינה ישרה והגונה ומנסה להתעשר על חשבון לקוחותיו, תוך ניצול מעמדו כנותן שירות ציבורי.

השלב השני – האם הפרסומים עולים כדי לשון הרע

15. לפי פס"ד נודלמן, בשלב זה יש לבחון האם משמעות הביטוי, כפי שנקבעה בשלב הראשון, עולה כדי "לשון הרע" כהגדרתה [בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע](#). לשון הרע מוגדרת בחוק, בין היתר, כך –

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;
- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחדים לו;
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו".

16. דומה כי פרסום על פיו התובע מנסה להתעשר על חשבון לקוחותיו, ובתוך כך פועל בניגוד עניינים, מקיים את תנאי [סעיף 1\(1\) לחוק](#), לפיו תיוג התובע כמתואר לעיל עלול לעשותו מטרה לשנאה ולבוז, במיוחד במצב בו שרויים שירותי הדואר בקריית טבעון, והקשיים שחווים התושבים בקבלת שירותי הדואר. האמור נכון, גם ביחס להגדרת לשון הרע בסעיף קטן (3), משום שהפרסום עלול לפגוע בעסקו של התובע, שכן הגילוי כי התובע מפעיל עסק למסירת חבילות בתשלום, במקביל להיותו זכין של אחד מסניפי הדואר, עלולה להשפיע הלקוחות שידירו רגליהם מהעסק שלו, בעקבות הפרסומים. יצוין כי לטענת התובע, העסק הפרטי נסגר בפועל בעקבות אותו "שיימינג" כהגדרתו, שפורסם על העסק (עמ' 5, שו' 12-14 לפרו').

השלב השלישי – האם הדברים עולים כדי פרסום

17. [סעיף 2 לחוק איסור לשון הרע](#) מגדיר מהו פרסום –

"(א) פרסום לענין לשון הרע – בין בעל פה ובין בכתב או בדפוס, לרבות ציור, דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר.

(ב) רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט דרכי פרסום אחרות –

(1) אם הייתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם אחר זולת הנפגע;

(2) אם הייתה בכתב והכתב עשוי היה, לפי הנסיבות, להגיע לאדם זולת הנפגע".

אין חולק כי פרסום בקבוצת פייסבוק המונה כ-11,000 חברים, הגם שמדובר בתגובה בלבד ולא בפרסום ראשוני, מהווה פרסום כהגדרתו בחוק. פרסומי הנתבע 2 הגיעו לחברים רבים בקבוצה, ולמצער ליותר מאדם אחד. הא ראייה, כי פורסמה לפחות תגובה אחת על פרסומי הנתבע 2.

השלב הרביעי – הגנות

אמת בפרסום

18. סעיף 14 לחוק איסור לשון הרע קובע כדלהלן:

"במשפט פלילי או אזרחי בלשון הרע תהא זו הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום עניין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".

19. הנתבע 2 טען כי התגובות שפרסם תוך שימוש בשמו של התובע הינן אמת לאמיתה ועולות מהמציאות שהתובע יצר. אליבא הנתבע 2, מחד גיסא התובע שימש כזכיון של סניף זבולון והיה אמון על שיפור השירות, ומאידך גיסא בחר לפתוח עסק פרטי, ניצל את השירות הגרוע שניתן בסניף זבולון, והציע שירותי דואר "פרמיום" לתושבים המעוניינים "לעקוף" את השירות הגרוע.

20. התובע טען, מנגד, שהנתבע 2 הציג אותו כ"מתנה שירות בשירות" ו"מטרטר" את לקוחות סניף זבולון, במכוון, על מנת לאלצם להשתמש בשירות "הפרימיום", כאשר מדובר בשקר מוחלט. התובע מאשר שמדובר במיזם פרטי, בתשלום, המקל על הוצאת חבילות ללא תור, אך מדגיש, כי מעולם לא התנה קבלת שירות בסניף זבולון, ברכישת המנוי בעסקו הפרטי. יתרה מכך, רשות הדואר ידעה והסכימה לעסק הפרטי ואף עודדה אותו להצליח בו.

21. הצדדים ניהלו פולמוס ארוך, תוך כדי דיון ההוכחות וכן בסיכומיהם, בשאלה אם הנתבע 2 ייחס לתובע התניית שירות בשירות, אם לאו. בא-כוחו טען, לראשונה בישיבת ההוכחות, כי המילים "מתנה שירות בשירות" הינן טעות סופר והכוונה הייתה ל"מתנה שירות בתשלום" (עמ' 7 שו' 28-29 לפרו'). התובע השיב בסיכומיו כי מדובר בהרחבת חזית פסולה, שכן הטענה "נולדה" יש מאין במהלך דיון ההוכחות. לטענתו, לא מדובר

בטעות סופר, הא-ראיה, שהביטוי "מתנה שירות בשירות", הוזכר לא פחות מחמש פעמים בתצהיר הנתבע 2.

22. במלוא הכבוד, אני סבורה שזהו דיון עקר. עיון פשוט בארבעת הפרסומים הנ"ל מעלה, כי באף אחד מהם לא כתב הנתבע 2 במפורש שהתובע מתנה שירות בשירות. בפרסום הרביעי כתב: **"את רוצה לשלם כדי לקבל חבילות מהר ולא לעמוד בתור? עניין שלך בלבד, למה להתנות את השירות שצריך לקבל במילא בתשלום חודשי?"**. לטעמי, אין באמירה זו משום הטחת אשמה או רפש בתובע, אלא תלונה על המציאות העגומה של שירותי דואר איטיים שאינם משביעי רצון, מה שמניע את הלקוחות לרכוש שירותים שאמורים להיות מסופקים ללא תמורה. על אף השימוש בביטוי "התניית שירות", קריאת הטקסט מלמדת שהנתבע 2 לא התכוון כאן ל"התניית שירות בשירות", שמשמעותה מתן שירות אחד בתנאי שהלקוח יצרוך שירות אחר. להדגיש, הביטוי המלא "התניית שירות בשירות" לא מופיע כלל בפרסומים, ואינו משתמע "בין השורות". לדעתי אין יסוד לקבוע, על פי פירוש המילים בטקסטים שפורסמו, כי הנתבע 2 מייחס לתובע התניה של קבלת שירות בסניף זבולון ברכישת שירות "פרימיום" מעסקו הפרטי.

23. כאמור, העיקר בפרסומי הנתבע 2 היא סוגיית ניגוד העניינים, כלומר, ניסיונו של התובע לגרור את לקוחות סניף הדואר זבולון לרכישת "שירותי הפרימיום", על ידי התשתם וטרטורם מסניף דואר אחד למשנהו, תחת שיפור השירות בסניף זבולון, לפי חובתו כזכיון המפעיל את הסניף. בתגובות שפרסם הנתבע 2, לאחר פניית התובע אליו, התבטא בלשון צינית כי "השירות מצוין והתובע מתנהל ביושרה ובהגינות". קריאת המכלול מבהירה שכוונת הנתבע 2 היא ההיפך הגמור. האמנם יש אמת באמירה סמויה זו, הנלמדת "בין השורות" של פרסומי התובע? והאם יש בפרסום ענין ציבורי?

24. התובע שימש כזכיון מחודש יוני 2020 ועד חודש אפריל 2021 (עמ' 4, שו' 18-19, עמ' 5, שו' 10-11 לפרו'). במהלך החודשים נובמבר-דצמבר 2020 הפעיל את עסקו הפרטי (עמ' 5, שו' 24-25). כלומר שימש כזכיון וכבעל העסק, במקביל, במשך כחמישה חודשים. התובע הסכים שאם שירותי הדואר "הרגילים" היו טובים דיים, לא היה צורך לפתוח את העסק הפרטי (עמ' 5, שו' 32-35).

25. לשיטתו, כזכיון ביצע מהלכים לצורך שיפור השירות בסניף, לרבות הוספת שמונה עובדים לצרכים שונים: חלוקת הדואר, תשלומים, ניקיון, מידופים ועוד (עמ' 10 שו' 4-2 לפרוט'). עם זאת, לדבריו המשאבים והיכולות שעמדו לרשותו לצורך שיפור השירות היו מוגבלים, בשל כשלים ברשות הדואר, כשהוספת העובדים נעשתה על חשבונו וגרמה לו להפסד כלכלי (עמ' 6, שו' 19-21).

26. כשהתובע עומת עם הטענה כי הפעילות בשני הכובעים – של זכיון ושל בעל עסק פרטי "מתחרה" – מהווה ניגוד אינטרסים, השיב שעניינו העיקרי בסניף זבולון היה בנק הדואר, ולא מסירת חבילות. דומני שהעובדה כי התעניין באספקט מסוים בלבד בזכיונות,

איננה שוללת את ניגוד העניינים, כאשר מסירת החבילות היא שירות הניתן לא תמורה בסניף הדואר, ומנגד ניתן בתמורה בעסקו הפרטי. ברגיל, איש עסקים יעדיף להיטיב את השירות בעסקו הפרטי, המניב לו רווחים, על פניו טיוב אותו שירות שהוא אמור להעניק ללא תמורה בסניף הדואר. כך, קיים פוטנציאל של ניגוד עניינים.

27. התובע הסתמך על כך שהקמת העסק הפרטי נעשתה באישור רשות הדואר: **"בשיתוף עם**

דואר ישראל, בשיח מקצועי, החלטנו על דרכים לשפר. סוכנות זבולון מחולקת לשני חלקים כלכליים, אחד זה בנק הדואר שהוא החלק המניב ודואר ישראל – שזה שירותים דיווריים. לאור הקורונה, אנשים בבית ועשו הזמנות מכל העולם, הגיעו מלא חבילות. בשיח עם דואר ישראל הקמנו מרכז חלוקה, זה לא קשור לזיכיון וזה ישות אחרת, עסק פרטי שאני בעליו. קיבלתי הרשאה מדואר ישראל" (עמ' 5, שו' 1-5). התובע לא הביא ראיה לתמוך גרסתו זו. אף שהנטל להוכיח אמת בפרסום מוטל על התובע, הרי ככל והתובע מבקש להפריך את אמיתות הדברים, עליו הנטל לסתור. במקרה דנא, התובע לא ביקש לזמן נציג של רשות הדואר, לא צירף תעודת עובד ציבור ולא כל מסמך אחר, לאמת את גרסתו שפעילותו בכפילות כאמור, הייתה מקובלת ואושרה בידי הרשות.

28. אני סבורה כי בנסיבות, פרסומי התובע 2 על ניגוד העניינים בו מצוי התובע, כמפורט לעיל, הם פרסומי אמת, משום שהוכח במידה הנדרשת שקיים ניגוד עניינים מובנה בין מקומו של התובע כזכיון, לבין בעלותו בעסק פרטי למסירת חבילות. התובע לא הפריך את אמיתות הדברים, לפי הזכות הנתונה לו [בסעיף 18](#) לחוק.

29. בהלכה הפסוקה פורש מהו ה"עניין ציבורי" המצדיק פגיעה בשמו הטוב של אדם: **"ככלל, עניין ציבורי הוא "עניין שידיעתו ברבים רלוונטית להגשמת מטרה ציבורית או שיש לציבור תועלת בידיעה לגביו – אן לצורך גיבוש דעתו בעניינים ציבוריים ואם לשם שיפור אורחות חייו"** (ע"א 751/10 פלוני נ' ד"ר אילנה דיין אורבך, סה(3) 369, 449 (2012), ראו גם: ע"א 439/88 רשם מאגרי מידע נ' ונטורה, פ"ד מח(3) 808, 826 (1994); [רע"א 3614/97 אבי יצחק נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ](#), פ"ד נג(1) 26, 56-57 (1998)).

30. הפרסומים בקבוצה סגורה של תושבי קריית טבעון, אודות אחד מסניפי הדואר בעיר, המשרת את תושבי הישוב, נועדו להביא תועלת לציבור המשתמשים בשירותי הדואר של אותו סניף, לצורך שיפור אורחות חייהם. ניכר כי לתושבי קריית טבעון עניין ציבורי בשאלה אם הזכיון המפעיל את אחד מסניפי הדואר בעיר, מצוי בניגוד עניינים. הנובע מן האמור הוא שלנתבע 2 עומדת הגנת "אמת בפרסום".

הגנת תום הלב

31. אני סבורה כי לנתבע 2 עומדת גם הגנת תום הלב, בהתאם [לסעיף 15\(4\) לחוק איסור לשון הרע](#):

"במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

(4) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגות הנפגע בתפקיד שיפוטי, רשמי או ציבורי, בשירות ציבורי או בקשר לענין ציבורי, או על אפיו, עברו, מעשיו או דעותיו של הנפגע במידה שהם נתגלו באותה התנהגות".

32. הצדדים אינם חלוקים על כך ששירות שניתן בשני סניפי הדואר בקריית טבעון לקה בחסר והיה איטי ומתיש, עד כדי כך שנדרשה לעתים התערבות משטרתית לטיפול בהתפרעויות (עמ' 4, שו' 15-17 לפרו'). בנסיבות כאלה, הגילוי כי הזכין, האמון על שיפור השירות, החליט לפתוח עסק פרטי מתחרה, המעניק שירותים טובים יותר המותנים בתשלום חודשי, יגרור תרעומת של מקבלי השירות בסניפי הדואר.

33. בפרסום הראשון, שבו עיקר לשון הרע (כאשר שאר הפרסומים הם תגובות לבקשת התובע להסיר את הפרסום הראשון, שעניינן מענה לתובע ועמידה על הזכות להציג ביקורת כלפיו וכלפי השירות שהוא נותן), ביטא הנתבע 2 מזווית מבטו את ניגוד העניינים של התובע: הוא מראה ללקוחות שיש לו שירות טוב יותר בתשלום ואז שולח אותם חזרה לסניף זבולון עם התורים הארוכים: **"בתקווה שהם יוותרו וישלמו לשירות החדש של הזכין"**. נראה כי אין בכך אלא הבעת דעה לגיטימית, אף אם בוטה, על החלטת התובע לשמש במקביל כזכין וכבעל עסק מתחרה. כאשר התובע פתח את העסק המתחרה, ודרש תשלום עבור אותו שירות שהתושבים אמורים לקבל ללא תמורה בסניפי הדואר, היה עליו לצפות לתגובות שליליות למהלך זה.

34. אוסיף, כי ההלכה הפסוקה הכירה בביקורות צרכניות, בעולם בו כל אדם יכול להביע ביקורת על כל עסק, וקבעה שהבעת ביקורת צרכנית היא חלק אינטגרלי בניהול עסק. לקהל הלקוחות יש זכות מוקנית להביע דעתם באשר לטיב שירות או איכות המוצרים שהם מקבלים, גם אם לעתים מדובר בביקורות קשות. אמנם לא כל ביקורת צרכנית תחסה תחת הגנה מפני תביעות לשון הרע, רק בשל היותה ביקורת צרכנית, אולם לא בנקל יקבל בית המשפט תביעת לשון הרע בשל ביקורת צרכנית, הגם שכללה אמירות לא נעימות.

35. כך למשל, באחד מפסקי הדין הראשונים בהם נבחנה סוגית הביקורת הצרכנית נקבע: **"מן הכלל – לענייננו: בתי עסק המציעים את מרכולתם לציבור הצרכנים חושפים עצמם לביקורת, גם שלילית, ולעיתים אף קשה, מצידו של ציבור הצרכנים. לציבור זה, המשקיע את מיטב כספו ברכישת מוצר או שירות, נתונה זכות מלאה להביע את דעתו על המוצר או השירות שרכש. בהבעת דעה זו ייצא הציבור כולו נשכר: ציבור הצרכנים יידע לכלכל צעדיו בכל הנוגע לבית העסק או המוצר והשירות הניתנים בו; ובעליו של בית העסק יוכל, על רקע הביקורת שהוטחה בו, לשפר את המוצר או השירות שהוא נותן. אין צריך לומר, החירות להביע דעה ולמתוח ביקורת אין משמעה זכות להשתלחות**

פרועה או ביקורת צרכנית שאינה תמת לב והוגנת, בכך לא יימצא ציבור הצרכנים יודע יותר אודות המוצר או השירות הנדונים, ובעל העסק לא יוכל לדעת כיצד ישפר את מרכולתו, כאשר הביקורת אינה עניינית כי אם משתלחת. סיכומה של נקודה, הפרסום בו עסקינן הוא בבחינת ביקורת צרכנית, וככזה יש לציבור עניין בו, כמשמעות הדבר בהגנת תום הלב הקבועה בסעיף 15(4) לחוק".

(ע"א 5001-02-18 (נצ'י) סבטה פוגרבנוי נ' טל חמו, פורסם בנבו).

35. כאמור, הנתבע 2 הביע דעתו באשר למהלך שביצע התובע, הא ותו לא. לדידו, התובע ביצע מהלך שיווקי, תוך שהוא משתמש במגבלות סניף זבולון על מנת להרחיב את קהל לקוחותיו בעסקו הפרטי. אין בכך אלא הבעת דעה לגיטימית של לקוח על בעל עסק וגם אם השתמש במונחים מסוג קפיטליזם או השתקה, עדיין הביע את דעתו האישית על דרכו העסקית של התובע. להבנתי עסקינן בפרסומים מותרים בהתאם לסעי' 15(4) הנ"ל.

36. לאור האמור, במצטבר, דין התביעה כנגד הנתבע 2 להידחות.

הנתבע 3 – אחריות מנהל קבוצה

37. לשיטת התובע, לא זו בלבד שהנתבע 3 סירב לצרפו כחבר בקבוצה, הוא גם לא שעה לבקשתו להסיר את התגובות המכפישות, לרבות תגובותיה של הנתבעת 1. כזכור, בעניין הנתבעת 1 ניתן פסק דין בהסכמה ולכן לא נדונו התגובות שפרסמה בראי החוק.

38. הנתבע 3 טען שאינו אחראי לפרסום. לגרסתו, לאחר שהתובע פנה אליו בעניין הפרסום, בחן את טענותיו ולא מצא בהן ממש. לכן החליט שלא להסיר את הפרסומים. בסיכומיו ציין, שהסיר את ההפניה לתכנית "הנוכלים" שתייגה הנתבעת 1. הנתבע 3 טען כי במסגרת תפקידו עליו לאזן בין האינטרסים המתנגשים של הזכות לשם טוב מחד, וחופש הביטוי מאידך. במקרה זה, למיטב הבנתו מדובר בביקורת לגיטימית, ולא היה מקום להסיר את הפוסט ואת התגובות.

39. נתבע 3 הסתמך בסיכומיו שורת פסקי דין, בהם נקבע שלא בנקל יפעל מנהל בעל אתר אינטרנט להסרת פרסום זה או אחר, וישתמש בסמכותו זו רק כאשר אין ספק שהפרסום פוגעני ואסור.

לטעמי הצדק עם הנתבע 3. עיון בתגובות, לרבות של הנתבעת 1, מציג תמונת על מצב סניפי הדואר בקריית טבעון בכלל, והבעת תמיהה וכעס על ניגוד העניינים בו מצוי התובע, בפרט. צודק הנתבע 3 כי אינו שופט ואינו בורר, ואין ביכולתו להכריע האם מדובר בלשון הרע גרידא, אם לאו. מכאן שיש לבחון את אופן פעולתו כמנהל הקבוצה לפי מבחן המנהל הסביר. בפרסומים בקבוצה אודות התובע לא ראיתי ביטויים קיצוניים, או אמירות משתלחות, שיש להסיר באופן חד משמעי, לפי כל קנה מידה. יפים בעניין זה דבריו של כב' השופט אילן רונן בת"א (תל-אביב) 39830-09-17 דרוקר נ' אליאסי [פורסם בנבו] (4.8.2020): "... בית המשפט נדרש לקיומו של בירור מקיף בשאלה אם הפרסום בכלל

מהווה 'לשון הרע' כהגדרתו בחוק. זה תפקידו של בית המשפט. ולא זה תפקידו של בעל אתר במרשתת, אפילו בעל אתר רב עוצמה. אין זה מתפקידו של בעל אתר להכריע במחלוקות על פגיעה בזכויות בכלל ואין זה מתפקידו של בעל אתר להכריע במחלוקות בענייני לשון הרע בפרט....".

40. על מנת שתושט חבות על בעל אתר אינטרנט או על מנהל קבוצת פייסבוק, יש לעמוד על מקור החובה מצד המנהל כלפי התובע. בהקשר זה ניתן להתייחס למנגנון "הודעה-הסרה" שפותח בפסיקת בתי המשפט אך טרם קיבל מעמד חוקי. לפי מנגנון זה, עם פגיעה בזכות של אדם כלשהו לשמו הטוב, עשויה לעמוד לו עילה לא רק כלפי מי שפרסם את הפרסום המכפיש, אלא גם כנגד בעלי ומנהלי אתרים או קבוצות, ובתנאי שנמסרה להם הודעה על שימוש מפר, העתיד לגרום נזק לאדם, והמנהל לא פעל להסרת הפרסום הפוגעני. לצד זאת, ברור שלא בכל מקום בו זכור אדם שזכותו נפגעה, חייב בעל האתר או מנהל הקבוצה להסיר את הפרסום. אף לא תחושתו הסובייקטיבית של מי שביקש את ההסרה היא הקובעת. שומה על אותו מבקש להראות שהפרסום פוגע ואסור על פי הקריטריונים הקבועים בחוק. בת.א (כ"ס) 7830/00 אמנון בורוכוב נ' פורן אלישי (14.7.02, פורסם בנבו) נקבע שאין זה מתפקידו של בעל אתר להכריע במחלוקות בענייני לשון הרע, ואחריותו תחול רק כשאותו פרסום אליו הופנתה תשומת לבו התברר כפרסום שהוא אסור "על פניו" ואשר לגביו לא תתכן מחלוקות אמיתית בשאלת היותו פוגעני.

41. כאמור, מצאתי כי הפרסומים דנא, אותם נדרש הנתבע 3 להסיר, אינם מסוג הפרסומים האסורים, או פרסומים שעל פניהם פוגעניים במידה שלא תתכן לגביה מחלוקות. בנסיבות אלה אני קובעת שדין התביעה כנגד הנתבע 3 להידחות.

סוף דבר

התביעה נדחית במלואה.

התובע יישא בהוצאות הנתבעים, בסך 12,000 ₪ לכל אחד מהם.

ניתן היום, ט"ו אדר א' תשפ"ד, 24 פברואר 2024, בהעדר.

יפעת אונגר ביטון 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן